

NYHED: TOPSKATTELETTELSER GIVER MERE GULEROD END HÆNGEKØJE

Arbejdsnotat Skrevet af konsulent Mick Plesner og partner Michael Moos-Bjerre og Lange, Analyse og konsulentfirmaet Moos-Bjerre og Lange. Kontaktperson: Michael Moos-Bjerre, 2624 6806

Ny undersøgelse viser, at lettelse af topskat har positiv effekt på arbejdsudbuddet. Gulerodseffekten er større end hængekøjeeffekten.

Der er politisk diskussion om skattelettelse på personindkomsten og mere konkret nedsættelse af topskatten. Der er forskellige positioner op til efterårets forhandlinger. Nogen vil meget, nogen vil lidt og har forpligtet sig til noget, mens andre slet ingen ting vil. Nogen bruger politiske eller endda moralske argumenter, mens andre argumenterer med økonomi og tal for arbejdsudbud og dynamiske effekter, der i sig selv skulle finansiere en hel afskaffelse af topskatten. Samtidig præsenteres med mellemrum en opinionsmåling, der viser, at en væsentlig del af befolkningen kunne ønske sig en skattelettelse.

Med denne analyse ønsker Moos-Bjerre og Lange at levere aktuelle og uafhængige fakta om danskernes arbejdsmæssige reaktion på en skattelettelse. Grundlaget er en større spørgeskemaundersøgelse af danskernes forventede reaktion på en skattelettelse. Undersøgelsen er gennemført i perioden 24. juni til den 5. juli blandt **1.243 skattebetalende danskere**, som enten er i beskæftigelse eller under uddannelse.

Undersøgelsen fokuserer på den effekt skattelettelse har på danskernes arbejdsmængde. Den omfatter således ikke andre effekter i form af effekt på forbrug og/eller opsparing, langsigtede effekter på tilbøjelighed til at tage uddannelse, ud- og tilflytninger i forhold til udlandet, andre arbejdsmarkedsforhold eller sociale forhold eller balancer.

Analysen viser, at **gulerodseffekten vil dominere ved en skatte- eller topskattelettelse**. Når vi ser på den gruppe, der har mulighed for at arbejde mere gennem mer-/overarbejde eller bijobs så rapporterer godt 19 pct. således, at de vil arbejde enten "lidt mere" eller "meget mere" ved en skattelettelse, mens knap 5 pct. vil arbejde lidt mindre eller meget mindre og 65 pct. ikke vil ændre på mængden de arbejder.¹ For nemheds skyld opgør vi her nettoresultatet af tendenserne som **gulerodseffekten**, der er andelen af personer, der foretrækker at arbejde mere, fratrukket **hængekøjeeffekten**, der er andelen der vil bruge skattebesparelsen til at arbejde mindre. **Nettoeffekten er således godt 14 pct.**

¹ Tallene er forbundet med en usikkerhed på 1,7-3,8 pct.

Vil en skattelettelse få dig til at arbejde mere eller mindre, end du ellers ville have gjort? Kun dem som har mulighed for at tage mere arbejde, er medtaget.

	Andel	
Meget mindre	0,8%	4,8%
Lidt mindre	4,0%	
Ingen ændring	64,9%	
Lidt mere	13,4%	19,2%
Meget mere	5,8%	
Ved ikke	11,1%	
Total	100,0%	
Nettoeffekt		14,4%
(N)	624	

Når samme gruppe af personer, der har mulighed for at arbejde mere, bliver bedt om at forholde sig specifikt til en **topskattelettelse** specifikt, ses helt det samme mønster. Dog er det lidt færre, der vil lade sig påvirke her, hvilket giver mening med at færre reelt vil blive påvirket af en lettelse i toppen. En topskattelettelse vil angiveligt få godt 15 pct. til at arbejde mere, 3 pct. til at arbejde mindre og **nettoeffekten er her godt 12 pct.**

Analysen viser, at **ikke mindst de nuværende topskattebetalere vil arbejde mere ved en skattelettelse og ved en topskattelettelse i særdeleshed.** Personer med årlig indkomst over 500.000 danske kroner (før skat og eksklusiv pension) er således relativt tilbøjelige til at reagere med mere arbejde. Det er en gruppe, der er præget af personer med en lang videregående uddannelse, der i forvejen arbejder forholdsvis meget, men hvor produktionen også typisk er forholdsvis høj pr. time.

Herudover viser analysen, at mænd reagerer mere på guleroden end kvinder, yngre mere end ældre og fleksible grupper som selvstændige og studerende reagerer mere end andre grupper. Det er dog værd at minde om, at det positive resultat går igen på tværs af alle grupper.

Når der tales om arbejdsudbudseffekter ved en skattelettelse, er det vigtigt at afdække, hvem dette faktisk omfatter. Ovennævnte holdning gør sig gældende for gruppen af de adspurgte, som har mulighed for at tage mere arbejde. Analysen viser, at denne gruppe kun udgør 50,3 pct. Det er således **kun halvdelen af befolkningen i beskæftigelse eller uddannelse, der har mulighed for at tage mere arbejde på sig, enten i form af overarbejde eller et bijob.**

Hvis en skattelettelse skal være selvfinansierende, er det således kun halvdelen af den beskæftigede befolkning, som har mulighed for at bidrage til dette via deres ekstra arbejdsindsat, mens resten af befolkningen "kun" kan bidrage gennem et øget forbrug af den ekstra disponible indkomst. Der ligger altså her et nok så væsentligt område for at

ændre regler og måske mindset, hvis arbejdsudbud og økonomisk aktivitet skal øges væsentligt. Pointen er vigtig, fordi disse faktiske forhold og oplevelser også kan have indvirket på folks tilkendegivelse af, om de vil arbejde mere eller mindre som følge af en skattelettelse. Tilbøjeligheden til at ville arbejde kan derfor være undervurderet, fordi man allerede indtænker, at det jo alligevel ikke kan lade sig gøre.

Ovenstående resultater adskiller sig fra en tilsvarende undersøgelse, som Jørgen Goul Andersen tilbage i 2006 (under højkonjunktur og før finanskrisen) gennemførte i samarbejde med Ugebrevet Mandag Morgen om holdninger til skat og skattelettelser. Her fandt man, at en gulerodseffekt på 8,6 pct. og hængekøjeeffekt på 8,6 pct. udlignede hinanden. Forskellen til den tidligere undersøgelse kan skyldes, at undersøgelserne er gennemført på hver side af en **finansiel og økonomisk krise med effekt på ledighed, disponibel indkomst og dermed folks instilling til og behov for arbejde og indkomst.**

Sammenfattende taler analysens resultater først og fremmest for, at en skatte- eller topskattelettelse vil have en positiv indflydelse på arbejdsudbuddet. Da villigheden til at arbejde mere ved lavere skat også er væsentlig for de nuværende betalere af topskat (højindkomstgrupper) indikerer resultatet også, at der vil være en effekt på udbuddet af også mere værdifulde og produktive arbejdstimer.

Niveauet af den positive effekt på det samlede arbejdsudbud i Danmark endside den totale nettoeffekt på dansk økonomi fordsiger analysen dog ikke, og det vil det kræve nærmere undersøgelse at præcisere. For det andet er det en pointe værd, at analysen viser, mange beskæftigede – næsten hver anden - ikke oplever at kunne eller have mulighed at kunne arbejde mere ikke honoreres for merarbejde.

I forhold til den politiske debat siger resultatet os, at der kan argumenteres for, at en skattelettelse **bidrager til sin egen finansiering i en eller anden grad.** Med tryk på "i en eller anden grad". En endnu større effekt kunne nok opnås gennem strukturelle arbejdsmarkedsforandringer og holdningspåvirkning i mere fleksibel retning hos både arbejdstager og arbejdsgiver.

TABELBILAG

Har du mulighed for at tage overarbejde på din arbejdsplads og derved tjene lidt ekstra?

	Andel	
Ja, i høj grad	15,9%	38,5%
Ja, i mindre grad	22,6%	
Nej, ingen særskilt aflønning for overarbejde	17,0%	
Nej, alt overarbejde skal afspadseres	15,8%	
Nej, ingen mulighed	21,2%	
Ved ikke	7,5%	
Total	100,0%	
(N)	1.243	

Har du mulighed for at tage et bijob ved siden af din hovedbeskæftigelse?

	Andel	
Ja, det er muligt	55,9%	55,9%
Nej, jeg har ingen mulighed for bijob	21,1%	
Nej, det er slet ikke tilladt	5,7%	
Ved ikke om det er muligt	17,3%	
Total	100,0%	
(N)	1.243	

Har du mulighed for at tage mere arbejde?

	Andel
Ja, det er muligt enten at tage overarbejde ell	50,3%
Nej, det er ikke en mulighed at tage mere arbe	41,5%
Ved ikke	8,3%
Total	100,0%
(N)	1.243

Vil en skattelettelse få dig til at arbejde mere eller mindre, end du ellers ville have gjort?

	Andel	
Meget mindre	1,1%	4,8%
Lidt mindre	3,7%	
Ingen ændring	69,5%	
Lidt mere	10,6%	14,7%
Meget mere	4,1%	
Ved ikke	11,0%	
Total	100,0%	
Nettoeffekt		9,9%
(N)	1.243	

Vil en topskattelettelse få dig til at arbejde mere eller mindre, end du ellers ville have gjort? Kun dem som har mulighed for at tage mere arbejde, er medtaget.

	Andel	
Meget mindre	0,6%	2,9%
Lidt mindre	2,3%	
Ingen ændring	68,5%	
Lidt mere	10,2%	15,1%
Meget mere	4,9%	
Ved ikke	13,5%	
Total	100,0%	
Nettoeffekt		12,2%
(N)	624	

	Ændring i arbejdsudbud ved skattelettelse (pct.)				Kan tage overarbejde eller bijob	(N)
	Arbejde mindre	Uændret	Arbejde mere	Netto		
Total	4,8	69,5	14,7	9,9	50,3	1243
Mand/dreng	5,0	69,8	17,4	12,4	51,8	687
Kvinde/pige	4,5	69,2	11,4	6,9	48,3	556
15-29	2,7	58,4	18,5	15,8	59,9	368
30-39	3,7	67,1	20,0	16,4	46,6	213
40-49	6,2	77,0	12,8	6,6	46,9	253
50-59	5,8	79,0	9,2	3,4	45,2	270
60 år eller derover	7,6	70,4	10,6	3,0	45,8	138
Folkeskole/grundskole (inkl. me	4,8	64,0	13,9	9,1	50,2	273
Studentereksamen, HF, HH, HTX	4,0	57,7	21,1	17,1	61,6	175
Erhvervsuddannelse	5,2	76,8	12,7	7,5	51,9	392
Kort videregående uddannelse (u	7,8	68,1	16,2	8,4	37,6	55
Mellemlang videregående uddar	5,4	72,4	11,3	6,0	51,3	216
Lang videregående uddannelse (2,5	72,7	19,3	16,8	33,2	128
Arbejder	6,1	69,3	14,8	8,7	54,7	416
Funktionær	4,8	76,4	13,0	8,2	37,3	485
Selvstændig	4,7	69,6	21,2	16,5	61,5	77
Studerende	2,7	57,0	15,7	13,0	63,7	264
Under 20 timer	2,6	54,0	17,7	15,1	54,0	188
20-29	5,4	59,5	21,0	15,6	55,4	110
30-39	5,5	75,2	11,3	5,9	49,7	714
40-49	3,0	69,5	19,9	16,9	44,2	201
50 timer eller derover	13,1	67,5	18,0	5,0	61,2	29
Børn under 15 år	5,4	74,6	14,4	8,9	46,8	313
Ingen børn under 15 år	4,6	67,8	14,8	10,2	51,4	929
Region Hovedstaden	5,9	67,3	16,9	10,9	53,0	436
Region Midtjylland	3,4	72,0	14,4	10,9	49,1	291
Region Nordjylland	4,7	75,0	8,0	3,3	45,0	119
Region Sjælland	7,3	66,4	16,5	9,2	55,9	143
Region Syddanmark	3,1	69,7	13,7	10,6	46,6	248

	Ændring i arbejdsudbud ved skattelettelse (pct.)				Kan tage overarbejde eller bijob	(N)
	Arbejde mindre	Uændret	Arbejde mere	Netto		
Total	5,2	71,2	15,3	10,1	49,5	1028
Under 100.000	3,3	53,0	24,7	21,4	62,5	139
100.000 - 199.999	7,8	56,7	16,6	8,8	43,6	133
200.000 - 299.999	6,5	78,5	9,1	2,6	50,5	188
300.000 - 399.999	4,7	77,4	13,2	8,5	50,6	259
400.000 - 499.999	5,1	78,5	12,6	7,5	44,2	149
500.000+	4,0	73,9	19,3	15,2	44,8	160
<i>Mænd</i>						
0-199.999	8,2	50,9	24,0	15,8	52,3	130
200-299.999	2,9	81,1	13,3	10,4	51,7	102
300-399.999	4,5	77,2	13,8	9,2	60,0	138
400-499.999	6,3	75,2	13,2	6,9	49,2	91
500.000+	5,1	70,6	21,5	16,4	43,3	126
<i>Kvinder</i>						
0-199.999	3,0	58,4	17,7	14,7	54,2	142
200-299.999	10,6	75,4	4,0	-6,6	46,4	86
300-399.999	4,8	77,6	12,5	7,6	39,8	121
400-499.999	3,1	83,8	11,5	8,4	36,3	58
500.000+	0,0	86,1	10,7	10,7	50,7	34